

ปลูกมันสำปะหลังให้ได้ผลผลิตสูง

ควรทำอย่างไร ?

วารสารเกษตรชายแดนใต้ ฉบับที่ 1 ได้นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการปลูกมันสำปะหลังในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยอาจปลูกเป็นพืชแซมระหว่างแถวยางอ่อน ปลูกแซมในสวนมะพร้าว หรือปลูกในพื้นที่ดินทราย ที่รกร้างว่างเปล่าอันเนื่องจากปลูกพืชอื่นไม่ได้ผล ดังนั้น เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในอันที่จะส่งเสริมให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอีกแหล่งหนึ่งของการปลูกมันสำปะหลังสำหรับผลิตอาหารสัตว์ วารสารฉบับนี้จึงได้นำบทความที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิตมันสำปะหลัง ซึ่งเขียนโดย ดร.โอภาส บุญเลี้ยง นักวิชาการของศูนย์วิจัยพืชไร่ระยอง มานำเสนอ บทความดังกล่าวผู้เขียนได้ให้หลักการหรือแนวทางในการเพิ่มผลผลิตไว้ดังนี้

ปรับปรุงสมรรถนะของดินให้เหมาะสมต่อการผลิตมันสำปะหลัง หลักสำคัญก็คือ การเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน เป็นการสร้างให้ดินมีความสามารถในการอุ้มน้ำได้ดี และการเพิ่มธาตุอาหารหลักให้กับดิน ได้แก่ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์จากมูลสัตว์ หรือเปลือกมันจากโรงงานแป้ง หรือปุ๋ยพืชสดจากบอเทืองและถั่วพริ้ว ปลูกแล้วไถกลบ ในกรณีที่ดินถูกใช้งานมาเป็นเวลานาน ทำให้เกิดชั้นดินดานใต้ดินจากรถแทรกเตอร์ในการเตรียมดิน ทำให้ระบายน้ำลงใต้ดินได้ยากในฤดูฝน เกิดปัญหาหัวเน่าจากน้ำท่วมขัง ในช่วงฤดูแล้งมันสำปะหลังไม่สามารถใช้น้ำใต้ดินได้ ทำให้เกิดการชะงักการเจริญเติบโต ดังนั้น ควรใช้หญ้าแฝกปลูกประมาณ 1 - 2 ปี เพราะหญ้าแฝกมีระบบรากลึกถึง 3 เมตร สามารถทำลายชั้นดินดานได้และเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุให้กับดินด้วย

เลือกฤดูปลูก หลักสำคัญก็คือ ควรจัดวันปลูกเพื่อให้ช่วงอายุ 3 - 12 เดือน ของมันสำปะหลังได้รับน้ำฝนมากที่สุด โดยพื้นฐานผลผลิตจะขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำฝนในช่วงอายุดังกล่าว โดยในช่วงแรกระยะตั้งแต่ 1 - 3 เดือนหลังปลูก มันสำปะหลังต้องการน้ำน้อยเพื่อการเจริญเติบโต ดังนั้น เมื่อคำนวณแล้ว พบว่า การปลูกมันสำปะหลังแบบอาศัยน้ำฝนจะให้ผลผลิตสูงสุดเมื่อปลูกในช่วงฤดูร้อน

(กุมภาพันธ์ - มีนาคม) รองลงมาคือ ต้นฤดูฝน (เมษายน - พฤษภาคม) และปลายฤดูฝน (ตุลาคม - พฤศจิกายน) แต่การปลูกในช่วงฤดูร้อนและปลายฤดูฝนมีข้อจำกัดของปริมาณน้ำฝนค่อนข้างน้อย มีผลต่อการงอกของท่อนพันธุ์

วิธีการเลือกพันธุ์มันสำปะหลัง หลักสำคัญก็คือ ดินที่ใช้ปลูกมันสำปะหลังโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ดินร่วนเหนียว ถือได้ว่าเป็นดินดี ดินชนิดนี้สามารถนำไปปั้นเป็นลูกกระสุนได้ และดินร่วนทราย ถือได้ว่าเป็นดินปานกลางถึงเลว ดินชนิดนี้ไม่สามารถนำไปปั้นเป็นลูกกระสุนได้เนื่องจากดินแตกง่าย ไม่เกาะติดกัน โดยดินร่วนเหนียว ควรปลูกพันธุ์ระยะของ 5 และระยะของ 72 ส่วนดินร่วนทรายควรปลูกพันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 ระยะของ 90 หัว แบ่ง 60 และระยะของ 9 เนื่องจากทั้ง 4 พันธุ์ เมื่อนำไปปลูกในดินร่วนเหนียวจะเจริญเติบโตในส่วนของลำต้นที่อยู่เหนือดินมากกว่าลงหัว หรือชาวบ้านเรียกกันว่าขึ้นต้นหรือบ้ำต้นเกินไป ส่วนพันธุ์ระยะของ 7 นั้นเหมาะทั้งดินร่วนเหนียวและดินร่วนทรายที่มีความชื้นของดินดีตลอดช่วงของการเจริญเติบโต แต่ไม่เหมาะกับสภาพดินที่แห้งแล้ง

การเตรียมดินให้ลึก ที่ผ่านมากเกษตรกรไม่ให้ความสำคัญในเรื่องการเตรียมดินมากนัก หลักสำคัญก็คือ ต้องไถตะครั้งแรกให้ลึกที่สุดด้วยพาล 3 หรือ พาล 4 เท่านั้น ควรไถตะในขณะที่ดินมีความชื้นพอเหมาะ ห้ามไถตะด้วยพาล 7 เพราะจะไถได้ไม่ลึก การไถตะให้ลึกจะเพิ่ม

ความสามารถในการเก็บกักความชื้นของดินได้มากขึ้นและมันสำปะหลังลงหัวได้ง่าย จากนั้นตากหน้าดินเพื่อให้วัชพืชตาย ถ้าเป็นดินร่วนเหนียวควรไถแปรครั้งที่สองเพื่อย่อยดินด้วยพาล 7 และตามด้วยการยกร่องพร้อมปลูก ส่วนดินร่วนทรายไม่จำเป็นต้องไถแปรครั้งที่สองด้วยพาล 7 สามารถยกร่องพร้อมปลูกได้เลย ในกรณีที่เกษตรกรสามารถหาปุ๋ยอินทรีย์ได้ ควรหว่านปุ๋ยอินทรีย์ก่อนไถตะ ปุ๋ยอินทรีย์ที่ใช้ได้ผลคือ ปุ๋ยมูลไก่ 500 - 1,000 กิโลกรัม ต่อไร่ หรือกากมัน วัสดุเหลือจากโรงงานแปง 2 ตัน ต่อไร่

วิธีการปลูกที่ถูกต้อง หลักสำคัญก็คือ ควรเลือกต้นพันธุ์ที่ใช้ปลูกที่มีอายุ 10 - 12 เดือน จะให้ความมอดดีที่สุด โดยเลือกพันธุ์ที่แข็งแรง มีตาถี่ ขนาดโตพอสมควร ต้องตัดท่อนปลูกด้วยมีดที่คมเพื่อมิให้ท่อนปลูกชำ ยาวไม่ต่ำกว่า 20 เซนติเมตร ปลูกปักตรงให้ลึก 2 ใน 3 ของความยาวท่อนปลูก ในดินร่วนเหนียว ควรใช้ระยะแถวกว้าง 1.20 เมตร ระยะปลูกตั้งแต่ 0.50 - 1.00 เมตร และในดินร่วนทราย ควรใช้ระยะแถวแคบ 0.50 เมตร ระยะปลูกตั้งแต่ 0.50 - 0.80 เมตร เทคนิคการเอนตาข้างของท่อนปลูกออกเพื่อให้เกิดหัวเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามโดยเด็ดขาด เพราะรากฝอยที่เกิดจากรอยแผลที่โคนของท่อนปลูกก็มีมากเพียงพอที่จะพัฒนาเป็นหัวสะสมอาหารได้ นอกจากนี้ หัวที่เกิดจากโคนท่อนปลูกจะออกรอบโคน สะดวกต่อการเก็บเกี่ยวและหัวขาดยากเมื่อมีการขุดถอนหัวมันสำปะหลัง

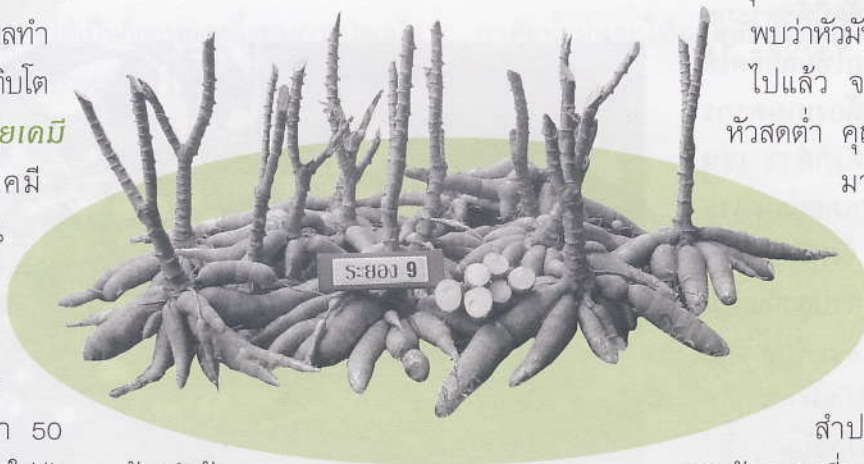
แนวทางกำจัดวัชพืช หลักสำคัญก็คือ น้ำมันรำปะหลังต้องใช้เวลาประมาณ 3 เดือน หลังจากปลูก เพื่อสร้างพุ่มใบให้คลุมพื้นที่ระหว่างร่องทั้งหมด ดังนั้นภายในช่วง 3 เดือนแรกถือว่าเป็นช่วงวิกฤตของ น้ำมันรำปะหลังต้องดูแลรักษาให้น้ำมันรำปะหลังปลอดวัชพืช ถ้าปล่อยให้วัชพืชแข่งขันกับน้ำมันรำปะหลัง น้ำมันรำปะหลัง จะแคระแกร็น มีผลให้ผลผลิต ลดลงมาก การกำจัดวัชพืช สามารถเลือกทำแบบผสมผสาน โดยใช้จอบถาง รดไถเดินตามแถว ระหว่างร่อง ใช้สารเคมีประเภท คุ่มก่อนวัชพืชงอก หรือสารเคมี ฆ่าหลังวัชพืชงอก สารเคมี ประเภทคุมใช้ได้ผลเฉพาะการ ปลูกต้นฤดูฝนเท่านั้น สารเคมี ประเภทฆ่า โดยเฉพาะไกลโฟเสต ห้ามใช้ในขณะน้ำมันรำปะหลังต้น ยังเล็กอยู่ เพราะมีผลทำให้ชะงักการเจริญเติบโต

การใช้ปุ๋ยเคมี

การเลือกใส่ปุ๋ยเคมี อัตรา ส่วน 2 : 1 : 2 ปุ๋ยเคมี ที่แนะนำ คือ 15-7-18 หรือ 15-15-15 อัตรา 50

กิโลกรัมต่อไร่ โดยใส่ปุ๋ย 2 ช้างลำต้น รัศมีพุ่มใบแล้วกลบ ใส่ปุ๋ยครั้งเดียวเมื่ออายุ 1 เดือน หลังจากปลูก หลักสำคัญก็คือต้องใส่ปุ๋ยเคมีในขณะที่ดิน มีความชื้นและต้องกลบปุ๋ยด้วย ถ้าไม่กลบปุ๋ยอาจสูญเสีย ปุ๋ยมากเกิน 50 เปอร์เซ็นต์ สำหรับการเก็บเกี่ยว หลักสำคัญ ก็คือควรเลือกเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังในช่วงที่เหมาะสม ตั้งแต่อายุ 10-18 เดือน ควรงดเว้นการเก็บเกี่ยวมัน สำปะหลังในช่วงฝนแรก คือ ตั้งแต่เดือนเมษายนถึงมิถุนายน เนื่องจากมันสำปะหลังแตกใบอ่อนจะให้เปอร์เซ็นต์แป้งต่ำ

ทางเลือกใหม่ของเกษตรกรในภาวะราคาคั่ว มันสูง ควรจัดการเก็บเกี่ยวผลผลิตอย่างไร ในยุคที่ หัวมันราคาสูงเป็นประวัติศาสตร์ การปลูกมันสำปะหลัง

ของไทยอันเนื่องมาจากประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน มีความต้องการมันเส้นอย่างมหาศาล เพื่อไปผลิตเอทานอลและอาหารสัตว์ แรงจูงใจในราคานี้ทำให้เกษตรกร รีบเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง ทั้งที่อายุยังน้อยเกินไป ทำให้ได้ ผลผลิตต่อไร่ต่ำ จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การเก็บเกี่ยว มันสำปะหลังที่อายุ 18 เดือน หรือปีครึ่งที่ระดับประชากร

ปลูก 1,600 ต้นต่อไร่ โดยใช้ ระยะ ปลูก 1x1 เมตร จะได้ ผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า เมื่อเทียบกับการเก็บเกี่ยวที่อายุ 12 เดือน เกษตรกรสามารถ จัดการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง ได้ก่อนในปีแรกที่อายุ 12 เดือน แล้วปล่อยให้บางส่วนไว้เก็บเกี่ยวที่ อายุ 18 เดือน โดยคุณภาพของ หัวยังได้มาตรฐาน จากการศึกษา คุณภาพของหัวมันสำปะหลัง พบว่าหัวมันที่อายุเกิน 18 เดือน ไปแล้ว จะให้ปริมาณแป้งใน หัวลดต่ำ คุณภาพของแป้งไม่ได้ มาตรฐาน มีปริมาณ เส้นใยสูง และ หัวบางส่วนเริ่ม เน่าแล้ว ดังนั้น การเก็บเกี่ยวมัน สำปะหลังแถวเว้นแถว

ตามด้านยาวที่อายุ 12 เดือน หรือ ประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ของทั้งหมด โดยให้มันสำปะหลัง เหลืออยู่ 800 ต้น ได้ระยะปลูกใหม่ 1x2 เมตร หรือ เก็บเกี่ยวมันสำปะหลังแถวเว้นแถวทั้งด้านยาวและด้าน กว้างที่อายุ 12 เดือน หรือประมาณ 75 เปอร์เซ็นต์ของ ทั้งหมด โดยให้มันสำปะหลังเหลืออยู่ 400 ต้น ได้ระยะ ปลูกใหม่ 2x2 เมตร ดังนั้น การทำให้พื้นที่ต่อต้นเพิ่มขึ้น ในช่วงหลังจากอายุ 12 เดือน เป็นการเพิ่มศักยภาพใน การให้ผลผลิตของมันสำปะหลังตามหลักสรีรวิทยาของพืช นอกจากนี้ ยังไม่เสียต้นทุนในการปลูกใหม่อีก นี่คือ ทางเลือกใหม่ในการจัดการเก็บเกี่ยวผลผลิตให้ได้กำไรสูงสุด อีกวิธีหนึ่ง